

Stichting philharmonie zuidnederland

Geadviseerd subsidiebedrag: € 9.060.873

Gevraagd subsidiebedrag: € 9.060.873

Over de instelling

Stichting philharmonie zuidnederland (hierna: Philzuid), podiumkunsten, symfonieorkesten, Eindhoven/Maastricht

Philzuid, tot 2023 bekend als philharmonie zuidnederland, positioneert zich als 'hét symfonieorkest voor het zuiden'. Het wil betekenisvolle muziekervaringen bieden aan een divers samengesteld publiek en doet dat met concerten, opera's, educatieprogramma's en maatschappelijke activiteiten. Voor het orkest staat het publiek centraal; het wil mensen raken, verbinden en verrassen. Jaarlijks werkt Philzuid mee aan twee grote opera's van Opera Zuid. Het orkest wil zijn grenzen verleggen door steeds te zoeken naar nieuwe programma's en presentatievormen. In zijn nieuwe missie benadrukt het orkest vooral de emotionele waarde van muziek. Vernieuwing, verbinding en verrassing vormen de kernwaarden waarmee het orkest op weg wil gaan naar 2035.

Subsidieadvies

De aanvraag voldoet aan de eisen als bedoeld in artikel 3.16 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De Raad voor Cultuur (hierna: raad) adviseert Stichting philharmonie zuidnederland een subsidiebedrag toe te kennen van € 9.060.873.

De raad adviseert bij de subsidieverlening het volgende aandachtspunt op te nemen:

- Philzuid heeft in zijn plan geen beleid uitgewerkt op het gebied van talentontwikkeling. Dit is wel als voorwaarde opgenomen in de subsidieregeling. De raad adviseert om Philzuid alsnog te vragen om een toelichting op zijn beleid ten aanzien van talentontwikkeling, in de context van zijn artistieke programmering. De raad acht 1 januari 2025 hiervoor een redelijke termijn.

Beoordeling

Artistieke/inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten

Philzuid is sinds het seizoen 2023 - 2024 de nieuwe naam van het voormalige philharmonie zuidnederland. Het orkest bestond dat seizoen tien jaar. In de

afgelopen periode heeft het orkest een begin gemaakt met het actualiseren van zijn missie en visie, waarbij het vooral kijkt naar de betekenis van het orkest voor de buitenwereld. Het orkest licht zijn nieuwe positionering en merknaam in de aanvraag goed toe.

De raad heeft het orkest in de periode 2021 - 2024 met belangstelling gevolgd. Hij heeft opgemerkt hoe Philzuid de laatste jaren meer tot een eenheid groeide. Over een paar programma's in de periode 2021 - 2024 was hij bijzonder enthousiast, zoals het project rond Haydn. Het orkest ontwikkelde zich volgens plan de afgelopen periode meer in de klassieke stijl, met werken van bijvoorbeeld Wilhelm Wilms en Beethoven. Tegelijk experimenteerde het orkest met nieuwe presentatievormen en concepten, zoals een 'one-woman-theatershow' met mezzosopraan Cora Burggraaf, een Frankenstein-project met speelgoedinstrumenten en verschillende coproducties met andere gezelschappen. Ook werden compositieopdrachten verleend, in samenwerking met bijvoorbeeld Muziekgebouw aan 't IJ in Amsterdam en het festival November Music in 's-Hertogenbosch. Geregeld deelde het orkest ook het podium met solisten met een cultureel diverse achtergrond, in het jubileumseizoen 2023 - 2024 bijvoorbeeld met de Gabonese mezzosopraan Adriana Bignagni, de Chinese Pipa-speler Gao Hong en de Zuid-Afrikaanse cellist-componist Abel Selaocoe.

Met de jonge Duncan Ward heeft het orkest een chef-dirigent in huis gehaald die sterk inzet op verbinding. Ook betrok het orkest meer vrouwelijke dirigenten en componisten bij de programmering. De raad vond de gekozen artistieke koers in de periode 2021 - 2024 aansprekend. Het orkest richt zich met zijn concerten duidelijk op het publiek in Zuid-Nederland, met naast een aantrekkelijke reguliere programmering veel artistieke projecten rond regionale feesten en gebeurtenissen, zoals Vastelaovend.

Philzuid heeft in de afgelopen periode een vorm gevonden om zijn twee standplaatsen Eindhoven en Maastricht te combineren. Een deel van de staf werkt in Muziekgebouw Eindhoven; daarnaast heeft het orkest in 2023 zijn intrek genomen in een eigen repetitie- en kantoorruimte in de voormalige Theresiakerk in Maastricht, nu genaamd Opus 9.

Voor de komende periode heeft het orkest een strategisch model ontwikkeld met als naam 'het Philzuid Geluksmodel'. Deze strategie richt zich op vier dimensies: 'maker' (als creërende en producerende kunstinstelling), 'mens' (als excellerende kunstinstelling), 'markt' (als ondernemende kunstinstelling) en 'middelen' (als betrouwbare kunstinstelling). De raad kan zich voorstellen dat dit model als leidraad kan dienen bij het maken van artistieke keuzes en het ontwikkelen van een marketingbeleid. De raad vindt het echter jammer dat de uit het model herleide artistieke keuzes grotendeels onbehandeld blijven in de aanvraag. Daardoor geeft de aanvraag weinig houvast voor de toekomstige programmering.

Philzuid schrijft de komende periode door te gaan op de ingeslagen weg naar veelzijdigheid en vernieuwing. Het aantal groot-bezette programma's zal van vier per seizoen worden uitgebreid naar tien. Nieuw werk zal worden geschreven door onder anderen de Cubaanse Jenny Pena Campo, de Japanse Karen Tanaka, de Nederlandse Joey Roukens, de Braziliaanse Clarice Assad en de Chinese Tan Dun. Ook blijft het orkest twee keer per jaar een grote opera maken met Opera Zuid.

De raad mist in de aanvraag een verdere uitwerking van of toelichting op de artistieke programma's en ideeën. Het feit dat zowel de artistiek programmeur als de directeur van Philzuid de afgelopen periode afscheid nam, respectievelijk in september 2023 en februari 2024, en er op het moment van de subsidieaanvraag met een interim-directeur wordt gewerkt, is mogelijk debet aan de nog weinig geconcretiseerde plannen voor de periode 2025 - 2028. De raad benadrukt in dit licht het belang van een goede overdracht naar een nieuwe directeur en artistiek programmeur. Het verbaast hem dat het orkest in zijn aanvraag niet ingaat op deze twee belangrijke openstaande posities en dat het niet beschrijft hoe het voorziet in de werving van opvolgers.

Philzuid gaat in zijn aanvraag niet in op programma's voor talentontwikkeling, zoals stages, masterclasses, een academy of meeloopprogramma's voor conservatoriumstudenten of pas afgestudeerd talent. Dit is een hiaat in de aanvraag, omdat het een voorwaarde in de regeling is dat instellingen die worden gesubsidieerd vanuit artikel 3.16 een beleid voeren dat talentontwikkeling bevordert. De raad adviseert daarom het orkest alsnog om deze toelichting te vragen.

Maatschappelijke betekenis

Philzuid profileert zich als het orkest voor het zuiden, en geeft daar ook blijk van via de vele samenwerkingen die het met name in Limburg en Noord-Brabant heeft met culturele en maatschappelijke instellingen en onderwijsinstellingen. Het verbindt zich met zijn programmering dikwijls aan maatschappelijke festiviteiten in zijn regio. Zo speelt het carnavalsconcerten in Limburg en Noord-Brabant, geeft het Allerzielenconcerten en doet het mee aan het Liberation concert Margraten. Sinds 2021 maakt het orkest met het programma 'Muzikaal Menu' programma's voor patiënten in ziekenhuizen en zorginstellingen. In Opus 9 biedt het orkest een ontmoetingsplek voor mensen uit de omliggende wijken en wordt ook een deel van de educatieprogramma's voor scholen aangeboden. Philzuid zet zich ook in voor vluchtelingenkinderen en gaat een structurele samenwerking aan met de IMC Weekendschool en Vluchtelingenwerk Nederland. Philzuid heeft verder een stevige educatiepoot, met kwalitatief hoogstaande voorstellingen en programma's.

Philzuid is nauw betrokken bij het onderzoeksproject MCICM (Maastricht Centre for the Innovation of Classical Music) in samenwerking met Maastricht University en Hogeschool Zuyd, dat de mogelijkheden van onder andere participatie en digitalisering in de orkestsector van de toekomst onderzoekt. Volgens Philzuid zetten de resultaten van het project het orkest aan om anders over zaken na te denken; de raad heeft helaas nog geen resultaten van dit project kunnen zien.

Philzuid gaat in de aanvraag voldoende in op de toepassing van de kernwaarden uit de Fair Practice Code, zoals solidariteit, duurzaamheid en vertrouwen. Ze gaat voldoende in op de bevordering van sociale veiligheid op de werkvloer, wat wordt nagestreefd met een onafhankelijke vertrouwenspersoon en maatregelen omtrent ongewenste omgangsvormen die ook met zzp'ers worden gedeeld. Het orkest beschrijft voldoende hoe het eerlijke beloning nastreeft. Het is aangesloten bij de cao Nederlandse Orkesten en de cao Remplaçanten Nederlandse Orkesten, en volgt voor de staf de salarisschalen van de cao Rijk. Het orkest licht verder uitgebreid toe hoe het welzijn van het personeel wordt bevorderd, waarbij fysieke en mentale gezondheid centraal staan. Het orkest formuleert geen nieuwe plannen met betrekking tot deze code voor de periode 2025 - 2028.

Het orkest beschrijft uitgebreid hoe het de Code Diversiteit & Inclusie toepast met betrekking tot de werving van personeel en medewerkers, zowel op als buiten het podium. Het orkest wil zich in subsidieperiode 2025 - 2028 laten adviseren bij het vergroten van de diversiteit en zoekt daarvoor naar geschikte organisaties.

Toegankelijkheid

Philzuid stelt verbonden te zijn met de podia en alle inwoners van Noord-Brabant, Limburg en Zeeland. Het speelt in meer dan tien concertzalen en theaters in het zuiden en verder op diverse alternatieve podia. Daarnaast reist het incidenteel naar andere Nederlandse, Belgische en Duitse steden. De raad beoordeelt de zichtbaarheid van Philzuid in Limburg en Noord-Brabant als goed, maar is kritisch over het bedienen van de provincie Zeeland, waar het orkest slechts incidenteel optreedt; volgens het overzicht slechts één keer per jaar. Ook de maatschappelijke activiteiten beperken zich hoofdzakelijk tot de provincies Limburg en Noord-Brabant. De raad ziet de missie om er ook voor Zeeland te zijn onvoldoende terug in het reisbeleid.

Philzuid benoemt verschillende resultaten en ambities op het gebied van zijn publieksbereik, maar onderbouwt deze niet cijfermatig en presenteert geen beleid om de gestelde ambities te realiseren. Het orkest had in de periode 2021 - 2024 een gemiddelde zaalbezetting van 60 procent en wil dit percentage laten toenemen tot 78 procent in 2028. Niet duidelijk is hoe het dit wil doen. Philzuid schrijft daarnaast in zijn plan dat er een verjonging te zien is in het publiek als gevolg van de vernieuwing van zijn programmering, maar ook dit wordt niet met

cijfers of resultaten uit publieksonderzoek ondersteund. De raad mist een uitwerking van doelgroepen, marketingstrategieën en doelstellingen voor het marketingbeleid. Ook voor het diversifiëren van het publiek presenteert het orkest geen plan. Het orkest maakt wel goed duidelijk dat het er wil zijn voor alle inwoners van de zuidelijke provincies, maar hoe dit wordt bereikt staat niet in de aanvraag uitgewerkt.

De raad oordeelt positief over het omvangrijke educatieve programma van Philzuid. Met schoolgebonden activiteiten wil het de komende periode jaarlijks 2.750 kinderen bereiken en online bereikt het veel kinderen met een serie filmclips waarin ze het orkest kunnen ontdekken. Het orkest ontwikkelt mooie doorlopende leerlijnen. Het neemt deel aan de succesvolle educatieve projecten 'Brabant Menu' (met vijf Brabantse gezelschappen) en 'bis!bis!bis!' in Limburg (met drie Limburgse gezelschappen). Het orkest heeft een vaste plaats in het curriculum van een groot aantal scholen. De educatieve programmering sluit goed aan bij actuele (onderwijs)thema's en leeropbrengsten. De raad spreekt hier zijn waardering voor uit.

Het orkest is goed zichtbaar op lokale media, zoals L1, de omroep van Limburg.

Bedrijfsmatige gezondheid

Philzuid dient voor de periode 2025 - 2028 geen sluitende begroting in. Het orkest wil de tekorten opvangen vanuit zijn reserves. Op basis van de kengetallen (liquiditeit, solvabiliteit en weerstandsvermogen) in de jaarrekening 2022 constateert de raad dat de instelling financieel gezond is. Het orkest presenteert een uitgebreide risicoanalyse met bijbehorende beheersmaatregelen voor het geval van tegenvallende inkomsten.

Philzuid heeft duurzame financiële relaties met vijf verschillende overheden: naast het ministerie van OCW zijn dat de provincies Limburg en Noord-Brabant en de steden Maastricht en Eindhoven. De raad is hier verheugd over.

Het orkest licht goed toe hoe het de principes van de Governance Code Cultuur toepast. Het presenteert ook enkele stappen met betrekking tot deze code voor subsidieperiode 2025 - 2028; zo zullen de rollen en verantwoordelijkheden van de managementteamleden ten opzichte van de organisatie en de bestuurder opnieuw worden beschreven en vastgelegd. De instelling stelt zich ten doel om op weg naar 2035 meer wend- en weerbaar te zijn. De raad is hier positief over.

De raad vindt het opmerkelijk dat de aanvraag niet vermeldt hoe in de opvolging wordt voorzien van de reeds vertrokken directeur en de artistiek programmeur en wijst de raad van toezicht op zijn verantwoordelijkheid in dezen.

Geografische spreiding

Philzuid is gevestigd in Eindhoven en Maastricht. Binnen de categorie Symfonieorkesten wordt een goede geografische spreiding gerealiseerd op basis van de betreffende bepaling in de regeling.